

Sygn. akt III AUa 253/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Witold Nowakowski (spr.)
Sędziowie	SSA Alicja Kolonko SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2016r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. W. (K. W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

z dnia 16 grudnia 2015r. sygn. akt IV U 1343/15

oddala apelację.

/-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Nowakowski /-/ SSA G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 253/16

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił K. W. przyznania prawa do emerytury, bowiem ubezpieczony nie wykazał wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu K. W. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury podnosząc, iż organ rentowy nie uznał mu za pracę w warunkach szczególnych jego zatrudnienia w okresie od 1 września 1970 r. do 17 lutego 1975 r.

w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) oraz od 24 czerwca 1992 r. do 30 czerwca 1993 r. w Zakładzie Remontowo Budowlanym w C., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracował w charakterze zbrojarza. Dodał również, iż pracę w warunkach szczególnych wykonywał także w Przedsiębiorstwie (...) w S. w okresie od 4 maja 1981 r. do 31 października 1991 r. na stanowisku traktorzysty.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły podstawę wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Częstochowie ustalił, że urodzony (...) K. W., od 14 lutego 2014 r. pobiera świadczenie przedemerytalne. W dniu 29 kwietnia 2015 r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury, który załatwiony został odmownie decyzją z dnia 5 maja 2015 r. (nie wykazał wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach oraz 60-tego roku życia).

Kolejny wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu 30 lipca 2015 r. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał 27 lat, 11 miesięcy i 15 dni okresów składkowych oraz miesiąc i 29 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy uznał okresy pracy w szczególnych warunkach: od 16 czerwca 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. w łącznym wymiarze 4 lat, 4 miesięcy i 18 dni, a po doliczeniu okresów zasiłków chorobowych - w wymiarze 4 lat, 6 miesięcy i 15 dni.

W (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w C. ubezpieczony zatrudniony był w okresie od 1 września 1970 r. do 17 lutego 1975 r.

na stanowiskach: ucznia praktycznej nauki zawodu w okresie od 1 września 1970 r.

do 21 czerwca 1972 r. oraz zbrojarza, w okresie od 22 czerwca 1972 r. do 17 lutego 1975 r. Pracując na stanowisku zbrojarza zatrudniony był w wytwórni betonu, gdzie produkowane były także zbrojenia do słupów elektrycznych. Do obowiązków ubezpieczonego należały wyłącznie prace zbrojarskie.

Służbę wojskową odbywał w okresie od 18 lutego 1975 r. do 20 października 1976 r.

i z dniem 20 listopada 1976 r. podjął pracę w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w H. – Zakładzie (...), gdzie zatrudniony był do 31 maja 1980 r. na stanowiskach: pracownika produkcji roślinnej w okresie od 20 listopada 1976 r. do 13 lutego 1978 r. oraz

traktorzysty w okresie od 14 lutego 1978 r. do 31 maja 1980 r.

Jako pracownik produkcji roślinnej ubezpieczony wykonywał wszystkie niezbędne prace w gospodarstwie rolnym. Po uzyskaniu stosownych uprawnień rozpoczął pracę jako traktorzysta, pracując przy żniwach, orkach i siewach. W okresie zaś zimowym woził paszę, kiszonkę dla zwierząt oraz węgiel dla gospodarstw. Pracował także przy odśnieżaniu. Czynności te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W Spółdzielni Pracy (...) w C. K. W. zatrudniony był w okresie od 14 lipca 1980 r. do 3 maja 1981 r. na stanowisku tłoczarza, pracował przy obsłudze pras mechanicznych, gdzie wytłaczane były elementy do suszarek łazienkowych.

W Przedsiębiorstwie Państwowych Gospodarstw Rolnych w S. ubezpieczony zatrudniony był w okresie od 4 maja 1981 r. do 31 października 1991 r. na stanowiskach: traktorzysty w okresie od 4 maja 1981 r. do 1 stycznia 1987 r.; mechanika w okresie od 2 stycznia 1987 r. do 28 lutego 1988 r. oraz mechanika - traktorzysty w okresie od 1 marca 1988 r. do 31 października 1991 r.

Jako traktorzysta ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracował przy żniwach, sianokosach, orce, a w okresie zimowym przy transporcie paszy oraz węgla. Czynności te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Następnie

w związku z zatrzymaniem prawa jazdy ubezpieczony zatrudniony został na stanowisku mechanika. Po odzyskaniu uprawnień do prowadzenia pojazdów ubezpieczony wykonywał zarówno prace mechanika jak i traktorzysty.

W Zakładzie Remontowo - Budowlanym A. S. i G. W. w C. ubezpieczony zatrudniony był w okresie od 24 czerwca 1992 r. do 30 czerwca 1993 r. na stanowisku zbrojarza. W powyższym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace przy zbrojeniu kotłów magistrali ciepłowniczych.

Ustaleń takich dokonał Sąd Okręgowy w oparciu o akta rentowe, akta osobowe ubezpieczonego z Kombinatu Państwowych Gospodarstw Rolnych w H., ze Spółdzielni Pracy (...), z (...) S.A. w C., z Zakładu Remontowo - Budowlanego A. S. i G. W. w C., zeznania świadków M. K., T. M., W. W. i T. B. oraz zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy wskazał dyspozycje: art. 184 ust. 1 i 2, art.27, art.32 ust.1, 2 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. Dz. U. Nr 748 z późn. zm.), § 1 ust.1 i 2, § 2 ust.1, § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) i stwierdził, że bezspornie na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony wykazał wymagany okres zatrudnienia. Do rozstrzygnięcia pozostawała kwestia, czy K. W. przepracował na ten dzień 15 lat w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony w celu wykazania brakującego okresu pracy w warunkach szczególnych przedłożył świadectwa pracy z (...) Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) w C. potwierdzające jego pracę w okresie od 1 września 1970 r. do 17 lutego 1975 r. na stanowisku zbrojarza - betoniarza, z Państwowego Gospodarstwa Rolnego w H. - Zakładzie (...), zgodnie z którym w okresie od 20 listopada 1976 r. do 31 maja 1980 r. wykonywał pracę pracownika produkcji roślinnej oraz traktorzysty, Spółdzielni Pracy (...) w C. potwierdzającego jego pracę od 14 lipca 1980 r. do 3 maja 1981 r. na stanowisku tłoczarza. Ponadto załączył świadectwo pracy z Przedsiębiorstwa Państwowych Gospodarstw Rolnych w S., zgodnie z którym w okresie od 4 maja 1981 r. do 31 października 1991 r. wykonywał pracę traktorzysty i mechanika maszyn rolniczych, z Zakładu Remontowo-Budowlanego A.S. & G. W. potwierdzającego jego pracę jako zbrojarza oraz z (...) S.A. z adnotacją o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach w okresie od 16 czerwca 1994 r. do 31 marca 1995 r. na stanowisku formierza - oczyszczacza, od 1 kwietnia 1995 r. do 31 stycznia 2001 r. na stanowisku zbrojarza - betoniarza, od 1 lutego 2001 r. do 31 lipca 2003 r. i od 1 stycznia 2005 r. do 31 grudnia 2008 r. na stanowisku murarza pieców i urządzeń przemysłowych oraz od 1 stycznia 2009 r. do 31 lipca 2013 r. na stanowisku murarza kadzi lejniczych. Załączył nadto oświadczenie, w którym wskazał świadków mogących potwierdzić charakter jego pracy.

Organ rentowy, poza okresem od 16 czerwca 1994 r. do 31 grudnia 1998 r., odmówił uwzględnienia pozostałych okresów zatrudnienia, z uwagi na brak świadectw pracy w szczególnych warunkach. Wyjaśnił również, iż w postępowaniu przed organem rentowym nie przeprowadza się dowodu z zeznań świadków.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych przez wymagany okres 15 lat. Za zasadne uznał Sąd Okręgowy doliczenie do warunków szczególnych okresu zatrudnienia ubezpieczonego w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w C. w okresie od 22 czerwca 1972 r. do 17 lutego 1975 r., albowiem w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał on prace zbrojarskie. Powyższe wynika wprost z jego akt osobowych, w których stanowisko jego pracy określane jest jako zbrojarza lub zbrojarza - betoniarza.

Fakt wykonywania takich prac stanowczo potwierdził także M. K., który wprost wskazał, iż ubezpieczony wykonywał wyłącznie prace przy zbrojeniu.

Brak natomiast podstaw do uwzględnienia okresu przed 22 czerwca 1972 r., albowiem przed tą datą ubezpieczony wykonywał pracę jako uczeń praktycznej nauki zawodu. Niewątpliwie zaś konieczność przyuczania się do pracy, w tym także uczestnictwa w zajęciach szkolnych wykluczała możliwość wykonywania przez niego pracy zbrojarza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wątpliwości Sądu Okręgowego nie budziła także praca ubezpieczonego w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w H. w okresie od 14 lutego 1978 r. do 31 maja 1980 r. oraz w Przedsiębiorstwie Państwowych Gospodarstw Rolnych w S. w okresie od 4 maja 1981 r. do 1 stycznia 1987 r., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace traktorzysty. R. W. z dniem 14 lutego 1978 r. uzyskał stosowne uprawnienia do prowadzenia traktora i od tej daty stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał wyłącznie prace operatora ciągnika. Do jego obowiązków jako traktorzysty należały zasadniczo prace przy orce, sianokosach, żniwach. Jedynie w okresie zimowym zajmował się on głównie transportem węgla, paszy i kieszonki dla zwierząt, jak również odśnieżał drogi. Czynności te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe stanowczo potwierdzili powołani w sprawie świadkowie, którzy wspólnie z nim pracowali. I tak T. M. zeznał, iż po uzyskaniu stosownych uprawnień ubezpieczony rozpoczął pracę jako operator ciągnika i czynności te wykonywał stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy. Także W. W. potwierdził charakter pracy odwołującego w latach 1978-1984 jako traktorzysty. Dodał on również, że czynności te wykonywane były przez 8 godzin dziennie. Mając na uwadze powyższe, Sąd za zasadne uznał doliczenie do warunków szczególnych okresu pracy na stanowisku traktorzysty okresów od 14 lutego 1978 r. do 31 maja 1980 r., a następnie od 4 maja 1981 r. do 1 stycznia 1987 r.

Z dniem 2 stycznia 1987 r., w związku z utratą prawa jazdy, ubezpieczony przeniesiony został na stanowisko mechanika, a następnie, tj. od 1 marca 1988 r. na stanowiska mechanika – traktorzysty. Ubezpieczony co prawda wskazuje, iż po odzyskaniu uprawnień do prowadzenia pojazdu ponownie powrócił na stanowisku traktorzysty, jednakże wątpliwości Sądu budzi fakt czy praca ta wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu. Jest to tym bardziej zastanawiające, iż w aktach osobowych za ten okres stanowisko jego pracy określane jest nadal jako mechanika - traktorzysty, a nawet samego mechanika.

W ocenie Sądu Okręgowego uwzględnieniu podlega także okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 18 lutego 1975 r. do 20 października 1976 r., albowiem ubezpieczony rozpoczął odbywanie służby wojskowej bezpośrednio po zakończeniu pracy

w warunkach szczególnych i w tej mierze obszernie odwołał się do ustalonego poglądu orzecznictwa.

Uwzględnienie wszystkich powyższych okresów daje ubezpieczonemu wymagany 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Z tych przyczyn Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2015 r.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy, zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U.

z 2015 r. Nr 748 ze zm.) w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) przez przyznanie ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych w sytuacji niespełnienia przesłanki wymaganej do przyznania prawa do tego świadczenia,

tj. posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz o zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie organ rentowy podniósł, że z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika, iż ubezpieczony w okresie zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w H. Spółdzielni Kółek Rolniczych P. oraz w Przedsiębiorstwie Państwowych Gospodarstw Rolnych w S. pracował jako traktorzysta przy pracach prac polowych w sezonie: przy żniwach, siewie, sianokosach, wykopkach, wapnowaniu pól, nawożeniu i innych tym podobnych pracach.

Na podstawie § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W opinii organu rentowego, Sąd I instancji błędnie zakwalifikował pracę ubezpieczonego jako traktorzysty przy pracach polowych do prac wymienionych w dziale VIII Wykazu A, Dział ten dotyczy bowiem prac wykonywanych w transporcie i łączności. Zdaniem apelującego, nie można swobodnie, czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień cytowanego rozporządzenia, wiązać konkretnych prac z branżami, do których nie zostały one przypisane w akcie prawnym.

W wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r. sygn. akt I UK 172/13 Sąd Najwyższy uznał, iż Sąd Apelacyjny prawidłowo nie zaliczył do prac wykonywanych w szczególnych warunkach prac polowych, przy których był zatrudniony wnioskodawca, jako obsługujący ciągniki i spycharko-ładowarkę. O ile można się zgodzić, że prace transportowe wykonywane przez wnioskodawcę, jako kierowcę ciągników można zaliczyć do prac w transporcie, a zatem do prac objętych działem VIII poz. 3 wykazu A mimo, że pracował on w spółdzielni rolniczej a nie w przedsiębiorstwie transportowym, to nie ma żadnych podstaw do potraktowania prac polowych, jako prac w transporcie. Wymienienie w wykazie A, dziale VIII pod pozycją 3 prac kierowców ciągników i kombajnów nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek zadaniach a nie tylko transportowych.

Skarżący podniósł, że umieszczenie stanowisk kierowcy ciągnika, kierowcy kombajnu oraz kierowcy pojazdu gąsienicowego w Dziale VIII W transporcie i łączności, łączy szkodliwość tejże pracy nie z faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem ich prowadzenia przy uwzględnieniu specyfiki „technologii” pracy w transporcie i obciążen psychofizycznych związanych z uczestnictwem takich pojazdów w ruchu publicznym. Obciążen, których nie ma, jak uznał ustawodawca, przy wykonywaniu prac na wskazanych stanowiskach w rolnictwie, gdzie dominują prace polowe. A zatem w ocenie ustawodawcy, uciążliwość pracy traktorzysty nie wynika z samej specyfiki pracy kierowcy ciągnika niezależnie od tego, na czym ta praca polega, tylko z zagrożeń związanych z pracą na tym stanowisku w transporcie. Niewątpliwie zaś prace polowe należą do typowych prac rolniczych i nie mają żadnego związku z ruchem drogowym i transportem (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 kwietnia 2015 r. sygn. akt III AUa 772/14).

W związku z powyższym, skoro praca w warunkach szczególnych musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze aby mogła stanowić uzasadnioną podstawę dla roszczeń ubezpieczonego, a w niniejszej sprawie ubezpieczony wykonywał także prace traktorzysty przy pracach polowych, która nie jest pracą wymienioną w Wykazie A, to nie można uznać, że ubezpieczony w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Po wyłączeniu wymienionych wyżej okresów pracy na stanowisku traktorzysty, ubezpieczony nie legitymuje się posiadaniem 15 lat pracy, wykonywanej w warunkach szczególnych, nie spełnia więc przesłanki do przyznania prawa do emerytury wcześniejszej.

Skarżący powołał się nadto na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2016 r. sygn. akt III UK 132/15, LEX nr 2052411.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy przeprowadził prawidłowe postępowanie dowodowe, nie przekraczając granicy wyznaczonej dyspozycją art. 233 § 1 kpc, dokonał właściwych ustaleń faktycznych oraz wywiódł z nich logiczne i znajdujące oparcie we właściwie wskazanych przepisach prawa materialnego wnioski. Nie budzą też wątpliwości Sądu Apelacyjnego: trafność rozstrzygnięcia i rozważania przedstawione na jego uzasadnienie, które w całości przyjmuje za swoje, bowiem Sąd I instancji w sposób odpowiadający wymogom art. 328 § 2 kpc ustalił fakty oraz wyjaśnił podstawę prawną wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Na etapie postępowania apelacyjnego jedyną sporną kwestią pozostawało rozstrzygnięcie, czy w okresach od 14 lutego 1978 r. do 31 maja 1980 r. oraz od 4 maja 1981 r. do 1 stycznia 1987 r., ubezpieczony stale i w pełnym w pełnym wymiarze czasu jako traktorzysta wykonywał prace w warunkach szczególnych.

Także w ocenie Sądu Apelacyjnego zatrudnienie ubezpieczonego jako traktorzysty podlega uwzględnieniu jako praca w warunkach szczególnych według poz.3 Działu VIII (W transporcie i łączności) Wykazu A, Załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w powołanym w apelacji, nietezowanym wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r. sygn. akt I UK 172/13, LEX nr 1467147, odmowa zakwalifikowania, jako wykonywanej w szczególnych warunkach pracy kierowcy ciągników w trakcie prac polowych a nie w transporcie odpowiada rozumieniu tych przepisów przedstawionemu w orzecznictwie Sądu Najwyższego, podzielanemu przez Sąd Najwyższy rozpoznający obecnie tę skargę.

Także w wyroku z dnia 5 maja 2016 r. (sygn. akt III UK 132/15, LEX nr 2052411) Sąd Najwyższy stwierdził, że wymienienie w stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) wykazie A, dziale VIII pod pozycją 3 prac kierowców ciągników i kombajnów nie oznacza, że należy uznać za pracę w szczególnych warunkach kierowanie tymi pojazdami przy jakichkolwiek zadaniach, a nie tylko transportowych. Prace uznane za wykonywane w warunkach szczególnych bez względu na miejsce i rodzaj zostały wymienione w dziale XIV zatytułowanym „prace różne”. Tak zostały ujęte, między innymi, prace przy spawaniu czy naprawie pomp wtryskowych. Inne działy wykazu obejmują wymienione w nich prace

w powiązaniu z rodzajami zakładów pracy lub ich częściami. Nie można uznać, że praca kierującego ciągnikiem jest zawsze pracą „w transporcie”, nawet jeżeli kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika prace polowe. Dla zakwalifikowania pracy kierowcy ciągnika, jako wykonywanej w warunkach szczególnych, istotne znaczenie ma to, czy była ona wykonywana w transporcie czy w ramach rolniczych prac polowych.

Podkreślić jednak należy, że poz. 3 Działu VIII Wykazu A, prócz prac kierowców ciągników, wymienia nadto prace: kierowców kombajnów lub pojazdów gąsienicowych.

Nie powinno przy tym ulegać wątpliwości, że prace kierowców kombajnów (za wyjątkiem przemieszczania się tych maszyn w celu wykonywania prac polowych), w zdecydowanej większości odbywają się poza drogami publicznymi.

Co więcej, kombajn nie jest pojazdem służącym do transportu, lecz maszyną rolniczą która (ponadto) samodzielnie przemieszcza się pomiędzy miejscami, w których wykonuje prace polowe.

Jak stanowi § 2 ust.1 cytowanego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Zatem przyjęcie, iż uwzględnienie pracy kierowcy kombajnu możliwe byłoby wyłącznie pod warunkiem wykonywania jej stale i w pełnym wymiarze czasu „w transporcie”, co jest przeciwne istocie zadań wykonywanych przez kierowcę kombajnu. Te same uwagi należy w ocenie Sądu Apelacyjnego odnieść do pracy kierowcy ciągnika.

Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 29 października 2015 r. sygn. akt

III AUa 467/15, LEX nr 1950525 stwierdził m.in. że nie można uznać, że praca kierującego ciągnikiem jest zawsze pracą „w transporcie”, nawet jeżeli kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika typowe prace polowe. Umieszczenie wskazanych stanowisk w dziale VIII w transporcie i łączności, mimo ujęcia pracy traktorzysty, kombajnisty lub pojazdu gaśnicowego odrębnie od pracy kierowcy samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych, łączy szkodliwość tejże pracy nie z faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem ich prowadzenia przy uwzględnieniu specyfiki „technologii” pracy w transporcie i obciążen psychofizycznych związanych z uczestnictwem takich pojazdów w ruchu publicznym. To ostatnie stwierdzenie wydaje się być co najmniej kontrowersyjne. Niezależnie od umieszczenia tych stanowisk

w Dziale VIII (W transporcie i łączności), ujęcie prac kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gaśnicowych odrębnie od prac kierowców samochodów ciężarowych i pojazdów specjalistycznych należy powiązać nie z faktem ich prowadzenia w transporcie i obciążeniami psychofizycznymi związanymi z uczestnictwem takich pojazdów w ruchu publicznym

(co wszak nie jest ich zasadniczym przeznaczeniem i wyklucza wykonywanie takiej pracy stale i w pełnym wymiarze czasu), lecz właśnie z faktem prowadzenia takich pojazdów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego to właśnie warunki pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gaśnicowych wykonywanej w transporcie (kierowcy ciągników) ale przede wszystkim, poza drogami publicznymi, w bezpośrednim narażeniu na warunki atmosferyczne (brak kabin), wstrząsy i wibracje, czynią te prace wykonywanymi w warunkach szczególnych. Wydaje się przy tym, że wykonywanie pracy kierowcy ciągnika w transporcie, a zatem najczęściej na drogach publicznych, odbywa się w warunkach mniej uciążliwych,

z uwagi na mniejsze nasilenie wstrząsów i wibracji od tych, które wynikają z niestabilności podłoża przy pracach polowych.

Warto przy tym dodać, że w Dziale XVII (Rolnictwo i leśnictwo) Załącznika

do obowiązującego od 8 września 1956 r. do 31 grudnia 1979 r. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz. U. Nr 39 z 1956 r. poz.176 z późn. zm.) wymieniono wprost w poz.1 traktorzystów, a w poz.2 – drwali, co również wskazuje na uwzględnianie w I kategorii zatrudnienia każdej w istocie pracy traktorzysty.

Ponadto w Dziale VIII (W transporcie i łączności) Załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. z 1979 r. Nr 13, poz. 86 i z 1981 r. Nr 32, poz. 186) w rozdziale „Transport”, w pozycji 3 wymieniono prace kierowców ciągników lub pojazdów gaśnicowych. Co więcej, zgodnie z § 19 ust.1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r., przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w § 2, uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, zaś prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia

w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. z 1979 r. Nr 13, poz. 86 i z 1981 r. Nr 32, poz. 186) uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4.

Także fakt usytuowania prac kierowców ciągników, kombajnów i pojazdów gąsienicowych w Dziale VIII (W transporcie i łączności), w ocenie Sądu Apelacyjnego nie może być uznany za decydujący przy ustalaniu zakresu pojęciowego pozycji 3 tego Działu. Nie powinno ulegać wątpliwości, że rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze nie jest aktem prawnym skonstruowanym w sposób spójny i konsekwentny. Przypisywanie decydującego znaczenia branżowemu podziałowi Wykazu A zawodzi, choćby (w licznych) przypadkach prac kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (poz.2 Działu VIII W transporcie i łączności), wykonywanych w przedsiębiorstwach budowlanych w sytuacji, gdy Dział V (W budownictwie), takich prac nie wymienia. Jak przy tym wskazuje Sąd Najwyższy (por. wyrok z dnia 26 marca 2014 r. sygn. akt II UK 368/13, OSNP Nt 7 z 2015 r. poz.99) możliwe jest zakwalifikowanie pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach, mimo że zatrudniający pracownika zakład nie należał do określonej branży (działu przemysłu) według konwencji (nomenklatury) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz wyrok z dnia 28 października 2015 r. sygn. akt I UK 483/14, LEX nr 1929076, zgodnie z którym: co do zasady przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Zasada ta nie ma jednak charakteru absolutnego i w szczególnych okolicznościach sprawy można od niej odstąpić. Może się bowiem zdarzyć, że zakład pracy podległy określonemu ministrowi wykonuje także zadania całkowicie odpowiadające innemu działowi gospodarki, leżącemu w sferze zainteresowania innego ministra.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny przyjął, że w istocie wszystkie obowiązki ubezpieczonego w spornych okresach, to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu na stanowisku kierowcy ciągnika, przede wszystkim przy pracach polowych, jak i w transporcie, odpowiadająca pozycji 3, Działu VIII, Wykazu A.

Skoro zatem ubezpieczony wypełnia wszystkie przesłanki określone w art. 184 ust. 1 i 2, w zw. z art.32 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. Dz. U. Nr 748 z późn. zm.) oraz § 2 ust.1 § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), apelacja, jako bezzasadna, została oddalona po myśli art.385 kpc.

/-/ SSA A.Kolonko /-/ SSA W.Nowakowski /-/ SSA G.Pietrzyk-Cyrbus

Sędzia Przewodniczący Sędzia

ek